

ДНЕВНИКЪ XV.

Засѣданіе отъ 1-ий Ноемврий 1880 год.

Подъ Прѣдсѣдателството на Ив. Евстр. Гешовъ.

Засѣданието се отваря на 1 часътъ по пладнѣ, въ присѣдствието на 36 члена. Отсъствувать, безъ отпущкъ: Епископъ Франциско, Митрополитъ Амвросій, Рабинъ Ефенди, Д-ръ Янкуловъ, Караджовъ, Беневъ; съ отпущкъ: турскитѣ депутати, Величковъ, Астарджиевъ и Дагоровъ, а по болѣсть — М. Аргириади.

Секретарьтъ прочита протоколътъ отъ 30-й Октомврий, който се приема безъ поправки.

Топракчиевъ прочита рапортътъ на прошетарната коммисия върху 17 прошения. Събранието приема заключението на коммисията, относително до 11-тѣ прошения: петото прошение, за което коммисията бѣше рѣшила да се испрати до Дирекцията на Финанцитѣ, Областното Събрание прие, по прѣдложението на Герджикова, да се испрати, чрѣзъ Дирекцията на Правосъдието, до Бургазското сѣдилище. Относително до седмото прошение, за освобождение на нѣкои осѣдени въ Сибирь, се рѣшило, по прѣдложението на Хаканова, да се испрати на Главний Управителъ за надлѣжно распорѣждане. *Единадесетото* прошение отъ Кукленци за жито, се приема съ поправката на Герджикова да се удовлетвори „по възможность“ и съобразно съ законътъ. *Тринадесетото* прошение остава безъ послѣдствие. *Шеснадесетото* прошение, за освобождение нѣкого отъ военната повиность, остава безъ послѣдствие.

Съ това се исчерпва 1-й прѣдмѣтъ на дневний редъ. Пристѣпва се къмъ 2-й прѣдмѣтъ — гласуването на законопроектътъ за сѣдебнитѣ комисари съ именно призование.

Прѣдсѣдательтъ чете резултатътъ на гласоподаването. Присѣдствувать 29, отъ тѣхъ 26 гласувать — *за*, а 1 — *противъ*, 2 се въздържатъ. Слѣдователно, Събранието приема съ поправкитѣ законопроектътъ за сѣдебнитѣ комисари.

Пристѣпва се къмъ 3-й прѣдмѣтъ на дневний редъ: гласуването изъ цѣло върху законопроектътъ за сѣдебнитѣ замѣстници.

Прѣдсѣдательтъ чете резултатътъ на това гласуване. Присѣдствувать 29 чл., отъ тѣхъ 28 сж — *за* и 1 — *противъ*.

Четвъртий прѣдмѣтъ на дневний редъ е запитванието на Ив. Ст. Гешова; Той пита Директора на Вътрѣшнитѣ Дѣла за нѣкои свѣдѣния по произшествието въ Ямболъ мѣжду тамошний околийскій началникъ и дружинний командиръ.

Главний Секретаръ извѣства, че една вечеръ късно му дошълъ телеграфъ отъ Сливненскій префектъ, който казвалъ, че дружинний командиръ въ Ям-

болъ, Любомски, билъ тамошния околийски началникъ, който искалъ отъ рѣчения префектъ усиление на животътъ си. Такъво нѣщо се видѣло на Главния Секретаръ почти невѣроятно, за това се отнесълъ до началникътъ на милицията и му казалъ да телеграфира до самия Любомски, и да го пита, да ли сж истинни слуховѣ. Щрекеръ получилъ отговоръ, че не е истина това. Нѣ, както и да е, заключава Главния Секретаръ, пакъ ся види, че има нѣкаква вражда мѣжду тия двама чиновници. Причината на тая вражда била една безименна статия отъ Ямболъ, обнародвана въ в. „Марица“, въ която статия ся казвало, че Любомски искалъ да прави добро, нѣ му прѣчилъ околийскиятъ началникъ. Последния опровергалъ това. Прѣди 24 часа, Любомски подалъ прошение до Директора на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, въ което казва, че околийскиятъ началникъ искалъ да му ся отмести и затова го обвинилъ, че го билъ. Изслѣдванието, обаче, казва Главния Секретаръ, ще изясни повече работата.

Ив. Ст. Гешовъ забѣлѣзва, че подобни фактове мѣжду военнитѣ и граждански чиновници често ся случватъ, а понеже тѣ сж твърдѣ съблазнителни за населението и твърдѣ вредителни за областта, особено въ сегашнитѣ обстоятелства, за да ся прѣкрати това зло, той прави слѣдующето прѣдложение:

„Областното Събрание, като зема въ внимание лошавитѣ послѣдствия за управлението и за правилния ходъ на работитѣ, отъ недоразумѣнията въ нѣкои мѣста изъ Областта на гражданскитѣ и военнитѣ власти;

Като има причини да вѣрва, че това недоразумѣние е причинено повече отъ лични и съвършено частни стѣлкновения на военни и граждански чиновници;

Затова, Областното Събрание рѣшава, да помоли Главния Управитель да ся распорѣди, въ крѣгътъ на законни срѣдства, за да ся даде единъ окончателенъ край на казанитѣ недоразумѣния, и минава на дневния редъ“.

Прѣдложението на Ив. Ст. Гешова ся гласува и приема.

Пристихва ся къмъ 5-й прѣдмѣтъ на дневния редъ: запитванието на Воденчарова, относително до земеделческитѣ каси прѣди войната и до заемътъ направенъ отъ Бургазский и Сливненский департаменти.

Воденчаровъ казва, че прѣди войната не е имало градъ, гдѣто да не сж сѣществували земеделчески каси. Въ тия каси, особено въ Бургазский департаментъ и най-бѣдния селения бѣше вложилъ по нѣколко кила жито, тъй щото каситѣ имаха огроменъ капиталъ. Въ врѣмето на избѣгването на турцитѣ отъ Бургазский департаментъ, каситѣ се прѣнесоха въ Цариградъ отъ турскитѣ бееве. Последнитѣ днесъ се връщатъ, продаватъ стокитѣ си и си отиватъ, безъ да обърне на това внимание Дирекцията на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, и да испита, дали тия бееве дължатъ нѣщо на страната, или не.

Сжщо, той иска нѣкои свѣдѣния за заемътъ, направенъ отъ Бургазский и Сливненский департаменти, чрѣзъ Икономова, бивший Бургазский префектъ, отъ Софийската банка. Той пита, дали правителството ся грижи за тоя заемъ, или нѣкой другъ. Той иска тия свѣдѣния въ името на бѣдното население въ рѣченитѣ два департаменти, които, за сега, заплащатъ за тоя заемъ 16%. При това, той забѣлѣзва, че персональтъ, който ся грижи за тоя заемъ, е толкова много, щото слѣдъ врѣме цѣлий капиталъ ще ся свърши. За прѣкращение на тия двѣ нерѣдовности, той прави слѣдующитѣ двѣ прѣдложения: „1). Областното Събрание, като прѣпорѣчва на правителството да направи единъ правилникъ за възобновление и управ-

ление на земеделческите каси, минува на дневний редъ. 2). Областното Събрание, като зема подъ внимание голѣмитъ разноси, които ставатъ по управлението заемтъ, направенъ отъ Софийската банка, за Сливненский и Бургаский департаменти, прѣпорѣчва на правителството да направи единъ правилникъ, по който да ся управлява тоя заемъ, като възложи грижата за това на финансовитъ правителствени чиновници, подъ надзорѣтъ на единъ административенъ съвѣтъ, и минува на дневний редъ“.

Хакановъ забѣлѣзва, че въпросътъ за земеделческите каси е много важенъ. Той подкрѣпя първото прѣдложение на Воденчарова, и казва, че, ако тия каси, които иматъ и документи, а нѣкои даже и огромни количества пари, ся турнатъ подъ върховенъ надзоръ на правителството, могатъ да бѣдхтъ отъ твърдѣ голѣма полза за страната. Колкото за 2-то прѣдложение на Воденчарова, забѣлѣзва, че само тогива е отговорно правителството за тоя заемъ, когато го е направило, а за частни лица то не отговаря.

Главний Секретаръ ето какъ описва работата за земеделческите каси. Подиръ учрѣждението на сегашното правителство ся писало на всички окрѣжни и околийски началници, за да издиратъ каситъ. Въ Чирпанъ съществували всичкитъ книжа. Също ся открили въ Казанлъкъ и книжата на Старо-Загорската каса, нѣ тоя, който открилъ тия нѣща, искалъ 260 лири възнаграждение. Колкото за книжата на земеделческите каси въ Бургаский департаментъ, Негово Сиятелство писа на Великий Везиръ, че въ Мминистерството на Финанситъ ся намиратъ книжата на земеделческите каси отъ Бургас. департаментъ, и го помоли да ся испратятъ. Последний писалъ на Министерството на Търговията да ся намѣратъ тия работи, нѣ то подиръ много врѣме, едвамъ сполучило да намѣри книжата на земеделческата каса на Айтошката Околия. Великиятъ Везиръ увѣдоми за това Негово Сиятелство и му казалъ да ся отнесе до капу-кехаята, комуто, разбира ся, трѣбвало да ся заплати, а за това, Н. Сиятелство нѣма отпуснати пари. На отиванието си въ Цариградъ, Н. Сиятелство сполучилъ да земе тия книжа, които, стѣдъ малко, дойдоха тука. За да ся испратятъ въ Бургасъ, трѣбваше разноси. Най-сѣтнѣ дойде Дагоровъ за тия книжа и ги прѣнесе. Тамъ ся състави една коммисия, която да направи актъ за отварянието. Като ся отворилъ ковчегѣтъ, намѣрили ся каймета. Бургаский префектъ писа за всичко това, и въ писмото си казваше, че за да ся открие нѣщо, трѣбва да ся повика отъ Цариградъ мюдюринѣтъ прѣди войната. Нѣ това е твърдѣ мъчна работа, за това ся отписа на префектътъ още веднѣжъ да ся прѣгледатъ книжата. Освѣнъ това, казва Главний Секретаръ, той помолилъ Н. Сиятелство да пише въ Цариградъ, да ся търсатъ въ Министерството на Търговията и други книжа. Н. Сиятелство писа, нѣ още нѣма отговоръ. Най-сѣтнѣ, Главний Секретаръ казва, че правителството всякакъ ся грижи да ся откриятъ земеделческите каси. Колкото за заемтъ за Бургаский и Сливненский окрѣзи, земенъ чрѣзъ Икономова отъ Софийската банка, Главний Секретаръ казва: единъ день дойде въ Дирекцията на Вътрѣшнитъ Дѣла Икономовъ, снабденъ съ пълномощно отъ населението на рѣченитъ два окрѣга, за да направи единъ заемъ, и искаше прѣпорѣжка отъ правителството. Това нѣщо ся прѣдложи на частний съвѣтъ, който счете за своя длѣжностъ да прѣпорѣчи Икономова на Българската банка въ Сръденъ. Той отиде за пари, върна ся въ Сливенъ, безъ да замине отъ тука, и това очуди правителството. Телеграфира ся на Икономова какво е направилъ, а

послѣ ся писа на Стамболски да глѣда да ся раздадатъ тия пари рѣдовно. Послѣ дойде отговоръ, че паритѣ сж ся раздали на населението съ 8 %, а не 10 %. Друго обаче ся случило, продължава Главний Секретаръ. Икономовъ, като си отишелъ, зель отъ тия пари по 60 пари на % за пѣтни разноси. Телеграфира ся на префектътъ, и, кога дойде отговоръ, ще ся дадатъ още повече изяснения по тая работа.

Х. Д. Бояджиевъ казва, че на много мѣста въ Сливненский окръгъ сж ся открили книжата на земеделѣчески каси, отъ които нѣкои иматъ до 2 милиона гр. капиталъ. Тѣзи каси ся управляватъ по единъ правилникъ. Той прибавя, колкото за заемтъ, че нѣма опасностъ да пропадне, понеже персоналътъ не е тѣй много, както го прѣдставя Воденчаровъ, защото състои отъ 1 касиеринъ, 1 писаръ и 1 разсилень.

Стояновичъ моли Воденчарова да оттегли и двѣтъ си прѣдложения. А колкото за надзорътъ върху рѣчений заемъ, по добръ е да ся остави на Главнитѣ Съвѣти на реченитѣ департаменти.

Воденчаровъ казва, че той подигналъ тоя въпросъ въ Главнитѣ Съвѣти, нъ префектътъ отговорилъ, че не трѣбва съвѣтътъ да ся мѣша въ правителствени работи, затова той обръща вниманието на правителството.

Хакановъ мисли, че е отъ голѣма важностъ да ся турнатъ въ редъ земеделѣческитѣ каси, като ся поправи съществующій правилникъ съобразно съ Органический Уставъ. При това, да ся отворятъ такива и кждѣто нѣма.

Вълковичъ забѣлѣзва, че, спорѣдъ 26 чл. отъ Органический Уставъ, не може да ся наложи новъ данѣкъ безъ законъ. Той явява, при това, че Дирекцията на Общитѣ Сгради и пр. е приготвила единъ законопроектъ за земеделѣческитѣ каси, основанъ на кадастралната система и че Дирекцията ся е старала да ся основе земеделѣческа банка, нъ, по зла честь, не е могла да направи това, тѣй като прѣдставенитѣ условия ся неприемливи.

Ив. Ст. Гешовъ казва, че отъ всичкитѣ изяснения, станали по земеделѣческитѣ каси, той види, че ся намиратъ тѣ въ хаосъ. Той не можаль да узнае, кой управлява тия каси: общината ли, правителството ли, или нѣкой другъ. Колкото за законопроектътъ, обѣщаванъ отъ Дирекцията на Общитѣ Сгради, той моли да не ся основава на кадастралната система. Най-сѣтътъ, той исказва надѣжда, че Воденчаровъ ще оттегли прѣдложенията си.

Воденчаровъ, за сега, оттегля прѣдложенията си.

Стояновичъ чете рапортътъ на комисията върху законопроекта за административното подраздѣление въ Источна Румелия.

Слѣдъ това, Събранието приема за дневенъ въ редъ идущето засѣдание:

- 1-о). Разискване върху законопроекта за минерални води.
- 2-о). " " " " житната мѣра.
- 3-о). " " " " пособия, спорѣдъ 3 чл. отъ 10 приурка на Органический Уставъ.

4-о). Разискване върху законопроекта за административното разпрѣдѣление на Обласъта.

5-о). Разяснение на Кесякова, относително до една часть отъ рапортътъ на Постоянний Коммитетъ.

Засѣданието ся затваря на 5 1/2 часътъ вечеръта.

Прѣдсѣдатель : **Ив. Евстр. Гешовъ**

Подпрѣдсѣдатели : { Наумовъ
Янкуловъ

Секретари : { Саллабашевъ
Маджаровъ

